

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ ระดับ 5 ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบในด้านความรู้ ทศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ ตามตัวแปรเพศ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ ระดับ 5 ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 5,616 คน แบ่งเป็นนักศึกษาชาย 3,088 คน และนักศึกษาหญิง 2,528 คน

2. ขนาดตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ใช้สูตรของทาจโร ยามาเน่ โดยกำหนดให้ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05 ได้ขนาดตัวอย่างประชากรน้อยที่สุดตามที่ต้องการเท่ากับ 373 คน เป็นนักศึกษาชาย 204 คนและนักศึกษาหญิง 169 คน

3. สุ่มตัวอย่างประชากรแบบง่าย (simple random sampling) หาจำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละโรงเรียน โดยวิธีเทียบสัดส่วนตามโรงเรียนที่เปิดสอน (ดูภาคผนวกหน้า 71)

$$\begin{array}{l} \text{ตัวอย่างประชากรชาย (หญิง)} \\ \text{ในแต่ละโรงเรียน} \end{array} = \frac{\text{ตัวอย่างประชากร} \times \text{ประชากรชาย (หญิง)} \\ \text{ที่ต้องการ} \quad \text{ในแต่ละโรงเรียน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมดในโรงเรียน}}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการก่อนการสร้างแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาเนื้อหาวิชาสุขศึกษา วิชาสังคมศึกษา วิชาพื้นฐานวิชาชีพ สาขา คหกรรม ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จากหนังสือหลักสูตร หนังสือเรียน และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของ นักศึกษาผู้ใหญ่จากหนังสือ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักศึกษาโดยแยกเป็นเพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจาก เหตุผลที่เข้า ศึกษาในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 5 จุดมุ่งหมายในการศึกษาต่อโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 5 เป็นแบบสำรวจ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (multiple choice) 4 ตัวเลือกรายเรื่องสุขภาพส่วนบุคคล 3 ข้อ โภชนาการ 3 ข้อ สวัสดิภาพ 3 ข้อ การปฐมพยาบาล 4 ข้อ โรคติดต่อ 3 ข้อ โรคไม่ติดต่อ 2 ข้อ สุขากิบาลสิ่งแวดล้อม 3 ข้อ เพศศึกษา 3 ข้อ สิ่งเสพติดให้โทษ 4 ข้อ สุขภาพจิต 5 ข้อ สุขภาพผู้บริโภค 4 ข้อ การบริการ สาธารณสุข 3 ข้อ รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามด้านทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพ แบบมาตราโลเกอร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง โดยเป็นทัศนคติทางบวก 10 ข้อ ทัศนคติทางลบ 20 ข้อ รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 4 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัตินานๆ ครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย โดยเป็นการปฏิบัติทางบวก 22 ข้อ และการปฏิบัติทางลบ 8 ข้อ รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ

3. การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาทำการตรวจสอบ ดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยใช้ตารางวิเคราะห์หลักสูตร (table specification) และตรวจแก้ไขสำนวนภาษา

3.2 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางสุขศึกษาตรวจสอบความครอบคลุมทางเนื้อหาและตรวจแก้ไขสำนวนภาษา

3.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้ตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

3.4 นำไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ ระดับ 5 โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนละ 25 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 50 คน ซึ่งไม่ใช่นักศึกษาผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างประชากร

3.5 นำมาตรวจหาค่าคะแนนและนำมาวิเคราะห์ดังนี้

3.5.1 นำแบบสอบถามด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพมาวิเคราะห์หาค่าความยาก (level of difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (power of discrimination) ของข้อกระทง คัดเอาเฉพาะข้อที่มีค่าความยากตั้งแต่ .20 - .80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป นำข้อกระทงที่คัดได้ไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง โดยใช้สูตร คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน 20 (Kuder - Richardson Formula 20)

3.5.2 นำแบบสอบถามด้านทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบสอบถามวิธีครอนบัค (Cronbach) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient)

3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเล็กน้อย ให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังกรมการศึกษานอกโรงเรียนและนำหนังสือจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน

พร้อมด้วยหนังสือแนะนำตัวจากผู้วิจัยไปยัง โรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนสายสามัญ ระดับ 5 จำนวน 22 โรงเรียน

4.2 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์ใหญ่ อาจารย์ผู้สอน โดยผู้วิจัยเข้าไปชี้แจงวัตถุประสงค์และควบคุมการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 29 มกราคม 2531 ถึงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2531 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบ 373 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษา มาวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

5.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เป็นรายชื่อ จำแนกตามเพศ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

5.2 ด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนเป็นรายชื่อ ข้อใดตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อใดตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน รวมคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงแบบสอบถามความรู้จำนวน 40 ข้อ คะแนนเต็มเท่ากับ 40 คะแนน ในการพิจารณาตัดสินระดับความรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่จากผลการสอบ ผู้วิจัยได้จัดทำคะแนนเต็มจากการสอบให้เป็นคะแนนที่มีความหมายในการวัดและประเมินผลครั้งนี้ ด้วยวิธีจัดคะแนนที่ใกล้เคียงเข้าเป็นหมู่ (grouped frequency distribution)

ความรู้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก	ได้คะแนนระหว่าง 31.50 - 40.00
ความรู้อยู่ในเกณฑ์ดี	ได้คะแนนระหว่าง 27.50 - 31.49
ความรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง	ได้คะแนนระหว่าง 23.50 - 27.49
ความรู้ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด	ได้คะแนนระหว่าง 19.50 - 23.49
ความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	ได้คะแนนระหว่าง 00.00 - 19.49

5.3 ด้านทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่แล้วหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จำแนกตามเพศ เป็นรายชื่อและสรุปรายนามเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

		ทัศนคติทางบวก (คะแนน)	ทัศนคติทางลบ (คะแนน)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	4	0
เห็นด้วย	ค่าคะแนน	3	1
ไม่แน่ใจ	ค่าคะแนน	2	2
ไม่เห็นด้วย	ค่าคะแนน	1	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	0	4

การประเมินค่าทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยส่วนรวมหรือเป็นรายข้อ อาศัยคะแนนเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ทั้งทางบวกและทางลบ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนน

ทัศนคติอยู่ในเกณฑ์ดีมาก	3.50 - 4.00
ทัศนคติอยู่ในเกณฑ์ดี	2.50 - 3.49
ทัศนคติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง	1.50 - 2.49
ทัศนคติอยู่ในเกณฑ์พอใช้	0.50 - 1.49
ทัศนคติอยู่ในเกณฑ์ต้องแก้ไข	0.00 - 0.49

5.4 ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่แล้วหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายข้อและสรุปรวมนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

		การปฏิบัติทางบวก (คะแนน)	การปฏิบัติทางลบ (คะแนน)
ปฏิบัติเป็นประจำ	ค่าคะแนน	3	0
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ค่าคะแนน	2	1
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ค่าคะแนน	1	2
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ค่าคะแนน	0	3

การประเมินค่าการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยส่วนรวมหรือเป็นรายข้อ อาศัยคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ทั้งทางบวกและทางลบ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนน

การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดีมาก	2.50 - 3.00
การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดี	1.50 - 2.49
การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์พอใช้	0.50 - 1.49
การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ต้องแก้ไข	0.00 - 0.49

5.5 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยการทดสอบค่า 'ที' (t-test) ความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ตามตัวแปรเพศ

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย